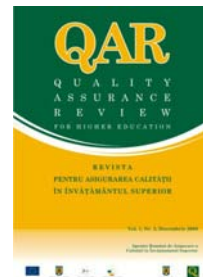

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Investește în
OAMENI

Quality Assurance Review for Higher Education

**Implementarea de standarde de calitate a conținutului –
premise pentru o schimbare a filosofiei de asigurare a calității**

Mihai Păunescu

Quality Assurance Review, Vol. 1, Nr. 2, Decembrie 2009, p 108 – 119.

Publicat de: Consiliul Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior -
ARACIS

Locul publicării: București, România

Tipul publicației: tipărit, online

Quality Assurance Review este editată în cadrul proiectului „Asigurarea calității în învățământul superior din România în context european. Dezvoltarea managementului calității academice la nivel de sistem și instituțional“, Contract POSDRU/2/1.2/S/1, cod proiect 3933.

Pentru a reproduce un text din revistă este necesar acordul scris al colegiului de redacție al revistei Quality Assurance Review.

Răspunderea pentru textele scrise aparține autorilor.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

UNIUNEA EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSURU

FONDUL SOCIAL EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE STRUCTURALE
2007-2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII,
TINERETULUI ȘI SPORTULUI
OPSDRU

Implementarea de standarde de calitate a conținutului – premise pentru o schimbare a filosofiei de asigurare a calității

Mihai Păunescu Conf. Univ. Dr.
Școala Națională de Studii Politice și Administrative
paunescu.mihai@gmail.com

Acest articol își propune să prezinte rezultatele discuțiilor în cadrul unor mese rotunde realizate în toamna anului 2009 în 20 de departamente universitare în domeniile inginerie mecanică, drept, științele comunicării, calculatoare & IT. Discuțiile au urmărit evaluarea oportunității și viabilității implementării unor standarde de conținut a procesului de formare universitară pentru nivelul de licență în aceste domenii și, implicit, „armonizarea” curriculum-ului universitar între universități. Discuțiile reflectă preponderent opiniile cadrelor didactice, în mod special, a celor din conducerea facultății (în cea mai mare parte participanții fiind membrii ai consiliilor facultăților în care s-au desfășurat mesele rotunde). Concluziile se referă la oportunitatea la adoptării unor astfel de instrumente de management al calității și implicit la schimbarea abordării calității în învățământul superior.

Câteva date despre context

Proiectul PHARE „Adaptarea activă a educației universitare la cerințele pieței muncii” și-a propus ca, prin evaluarea sistematică a ofertei educaționale în patru domenii de studii, precum și a cererii de competențe provenite în special de la absolvenți și angajatori să schițeze seturi de standarde de calitate a conținutului, precum și planuri de învățământ – cadru sau model – realizându-se astfel adaptarea conținuturilor studiilor la cerințele actuale ale pieței muncii. Proiectul s-a derulat timp de un an în perioada decembrie 2008 – noiembrie 2009 și a condus la strângerea unui număr impresionant de date empirice, dar și la problematizarea și re-evaluarea conținuturilor educaționale în cele patru domenii de studii: inginerie mecanică, drept, științele comunicării și calculatoare & IT.

Proiectul și-a propus în primul rând să piloteze un model de asigurare a calității bazat pe adaptarea la cerințele pieței muncii. Piața muncii a fost operaționalizată prin acțiunile unei serii de actori cheie: angajatori, absolvenți, recrutori, dar și reprezentanți ai asociațiilor profesionale. O astfel de abordare pleacă de la următoarea premisă: universitățile ar trebui să producă output-ul cerut de piața muncii, adică de reprezentanții cheie ai acesteia identificați mai sus. Alternativ, rolul universității poate fi acela de a produce cunoaștere, valori, anumite modele de socializare a căror legătură cu societatea se relevă în timp și în modalități complexe. O altă premisă a proiectului a fost aceea că piața muncii, mai precis angajatorii, conștientizează și pot identifica cu ușurință tipurile de competențe de care au nevoie și pe care le cer de la proaspeții absolvenți.

Proiectul a constat într-o primă fază în evaluarea a 20 de departamente universitare pe actuala metodologie de asigurare a calității implementată de instituția beneficiară (ARACIS), evaluare concretizată în rapoarte sintetice privind oferta universitară în fiecare dintre cele patru domenii; de asemenea, în același timp s-au realizat anchete sociologice vizând identificarea cerințelor pieței muncii cu referire la cele patru domenii. În cea de-a doua fază a proiectului au fost elaborate standarde de calitate a conținutului din perspectiva profilului dezirabil al calificărilor urmărite, precum și elaborarea unor programe-cadru (planuri de învățământ cadru), inclusiv a unor modele de detaliere a conținuturilor

în fișe de disciplină – constituind câte patru pachete de instrumente de management al calității din perspectiva conținuturilor. Cea de-a treia fază a constat în *pilotarea*, mai bine zis discutarea acestor instrumente, a oportunității și viabilității în cadrul meselor rotunde desfășurate în 20 de departamente universitare (câte cinci pentru fiecare dintre domeniile menționate).

Pe măsura implementării proiectului, premisele de la care a pornit proiectul au ajuns să fie chestionate. Astfel, pe de o parte, anchetele sociologice asupra pieței muncii au arătat că angajatorii nu operează cu profiluri dezirabile bine conturate ale absolvenților (potențialilor sau actualilor angajați); prin urmare, încercarea de a defini o serie de competențe necesare, ca output al formării universitare, pornind de la investigarea opiniilor angajatorilor nu s-a dovedit pe atât de productivă pe cât ne așteptam. Există, în același timp, reticență și dezinters al angajatorilor față de universități și „producția” acestora. Pe de altă parte, premisa conform căreia universitatea produce un output valorificat direct și imediat ca input pentru piața muncii a ajuns, de asemenea, să fie chestionată, de data aceasta în cadrul discuțiilor avute cu cadrele didactice. Acestea nu consideră oportună adaptarea curriculum-ului la cerințele angajatorilor, rolul universității fiind mult mai vast, iar responsabilitățile sociale ale acesteia sunt mai presus, uneori antagonice, față de nevoile imediate ale angajatorilor.

Datele culese în diversele etape de implementare a proiectului ne arată două lumi paralele între care există o lipsă acută de comunicare, care se acuză reciproc și ale căror viziuni reciproce sunt caracterizate în cea mai mare parte de stereotipii (angajatorii consideră universitățile și universitarii ca fiind conservatoare, închise, neadaptate realității, în timp ce universitarii consideră angajatorii ca fiind insuficient dezvoltați pentru forța de muncă pregătită de universități și exclusiv orientați către obținerea de profit).

Viabilitatea rezultatelor proiectului

Mă voi referi în cele ce urmează la felul în care au fost recepționate seturile de instrumente de management al calității elaborate în proiect de către cadrele didactice participante în cadrul discuțiilor meselor rotunde. Voi prezenta și analiza opiniile cadrelor didactice cu privire la oportunitatea și viabilitatea aplicării acestor standarde și a celorlalte instrumente (planuri-cadru, modele de fișe de disciplină).

Metodologia actuală de asigurare a calității se concentrează preponderent asupra inputurilor, a datelor de intrare în sistem (între care cele mai importante sunt cadrele didactice și, respectiv, dotarea materială) și asupra unor aspecte formale ale procesului (existența unor planuri aprobate, programe, fișe, corelarea numărului de ore cu numărul de credite etc.). În acest context, introducerea de standarde de calitate a conținutului (*subject benchmark statements*) reprezintă o schimbare importantă a status-quo-ului. Pe de altă parte, centrarea pe standarde de calitate a conținutului și implicit a output-ului nu ignoră elemente ce țin de proces, însă acestea sunt abordate dintr-o altă perspectivă față de metodologia actuală: de exemplu sunt chestionate modalitățile de formulare a conținuturilor – urmărindu-se principiul formulării standardelor în termeni de competențe și alte achiziții ale învățării (alternativa fiind centrarea pe conținuturi de materie studiată), dar și principiul formulării standardelor prin consultarea stakeholderilor – angajatori, absolvenți, recrutatori etc.

O astfel de abordare a calității, fiind axată pe caracteristicile, în termeni de competențe dobândite, „produselor” învățământului universitar – absolvenții, este mai apropiată de interesele mediului exterior al universității pentru care aceasta produce, mai precis de interesele generale ale pieței muncii. Pentru evaluarea viabilității acestei abordări și a instrumentelor propuse, în cazul meselor rotunde, am urmărit reacția categoriei corespondente de actori din interiorul universității, cadre didactice, în general cele din conducerile facultăților (participanții fiind în mare măsură membrii ai consiliilor).

Astfel, în perioada septembrie - octombrie 2009, conform metodologiei de implementare a proiectului, au fost realizate 20 de mese rotunde în 20 de departamente universitare (câte 5 pentru fiecare dintre cele patru domenii de studii investigate – inginerie mecanică, drept, științele comunicării, respectiv calculatoare & TI). Participanților la aceste mese rotunde le-a fost înmănat, la începutul

discuțiilor, câte un chestionar cu auto-completare, chestionarele fiind apoi, în majoritatea situațiilor, predate organizatorilor mesei rotunde la sfârșitul discuțiilor sau trimise mai târziu, prin curier, organizatorilor în alte câteva cazuri. În total au fost distribuite și completate 265 de chestionare astfel:

- Calculatoare și tehnologia informației – 58 chestionare;
- Inginerie mecanică – 95 chestionare;
- Drept – 50 chestionare;
- Științele comunicării – 62 chestionare.

Structura eșantionului

Selectarea universităților nu a fost probabilistă, fiind alese universitățile participante în proiect (pentru care s-a făcut evaluare internă, respectiv externă). Totuși, pentru domeniile investigate, universitățile au fost selectate ținându-se cont de principiul variației maxime în funcție de zona geografică. De asemenea, nu a fost decât parțial controlată distribuția participanților în cadrul meselor rotunde; organizatorii au cerut ca în cadrul fiecărei mese rotunde să participe 15 – 20 de cadre didactice și studenți cu rol de decizie în proiectarea și adoptarea planului de învățământ. În general, participanții meselor rotunde au provenit din rândul consiliilor facultăților. Date fiind aceste mecanisme de selecție, rezultatele anchetei nu pot fi extinse întregii populații de cadre didactice universitare, dar tendințele pe cele patru domenii, precum și comparațiile între acestea sunt valide.

Tablelul 1 – Distribuția eșantionului în funcție de rolul respondenților în universitate

Gradul didactic	Frecvență în eșantion	Procent în eșantion
Student	11	4.2%
Preparator universitar	9	3.4%
Asistent universitar	30	11.3%
Lector universitar	52	19.6%
Conferențiar universitar	61	23.0%
Profesor universitar	91	34.3%
NR	11	4.2%
Total	265	100%

Din tabelul 1 se poate observa că distribuția pe cadre didactice este o „piramidă inversă”: prezența în eșantion a profesorilor universitari, respectiv conferențiarilor este mai mare ca cele ale preparatorilor, asistenților și lectorilor, primii fiind supra-reprezențați în raport cu ceilalți. Această distribuție este totuși fidelă față de componența consiliilor facultăților și reflectă grupul țintă al cercetării, anume persoanele cu rol de decizie în adoptarea planurilor de învățământ pe cele patru domenii de studii.

Tabelul 2 – Distribuția eșantionului pe domenii de studii și universități

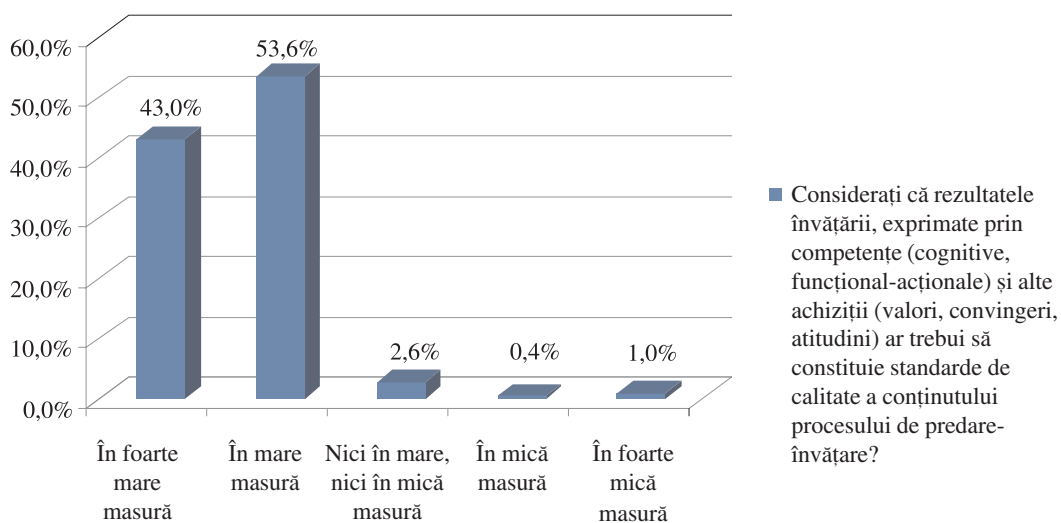
Universitatea	Domeniul				Total
	Calculatoare & IT	Inginerie Mecanică	Drept	Științele Comunicării	
Universitatea Constantin Brâncoveanu Pitești				13	13
Școala Națională de Studii Politice și Administrative				11	11
Universitatea Alexandru Ioan Cuza Iași			5	8	13
Universitatea Babeș-Bolyai Cluj			11	13	24
Universitatea din București			8	17	25
Universitatea din Craiova			14		14
Universitatea Titu Maiorescu București			12		12
Universitatea Tehnică Cluj	12				12
Universitatea din Oradea	14				14
Universitatea Tehnică Gh. Asachi Iași	18	18			36
Universitatea Politehnică Timișoara	14	17			31
Universitatea Politehnică București		17			17
Universitatea Politehnică București ¹	0				0

Rezultatele cercetării

În mare majoritate, peste 86%, participanții la mesele rotunde din cele patru domenii consideră că rezultatele învățării exprimate în competențe și alte tipuri de achiziții ar trebui să constituie standarde de calitate a conținutului în învățământul superior (vezi Grafic 1). Acest fapt ne spune că ar exista premisele pentru o centrare a proiectării curriculum-ului pe obiective, constituite din competențe și achiziții de învățare, spre deosebire de abordarea clasică centrată preponderent pe conținuturi. Desigur, vorbim doar de premise atât timp cât deocamdată ne aflăm în spațiul declarativ și nu în cel al faptelor.

¹ Până la redactarea acestui document, chestionarele distribuite la Universitatea Politehnică București, pentru domeniul calculatoare & TI, nu ne parveniseră.

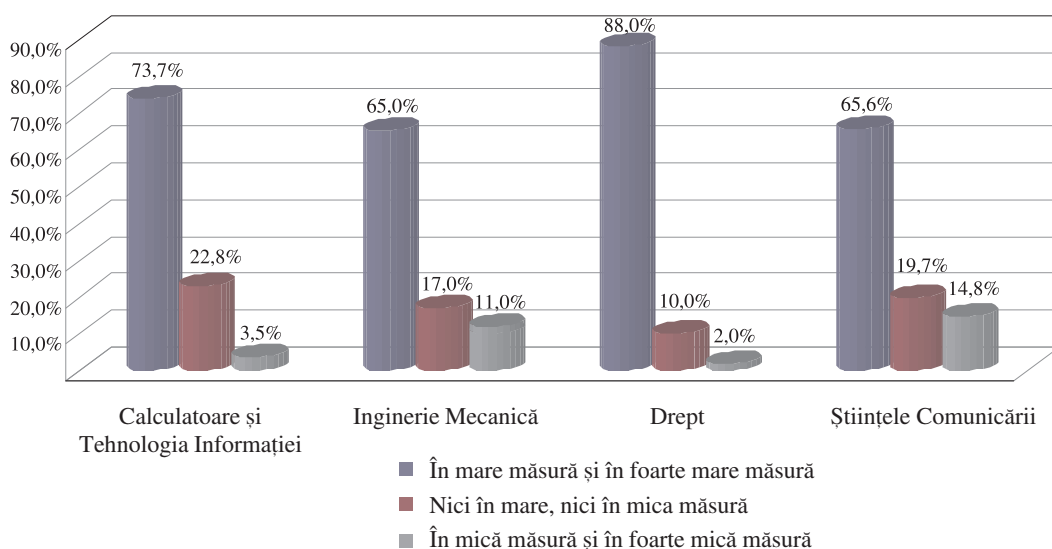
Graficul 1 – Standarde de calitate bazate pe rezultatele învățării

Când ne referim la viabilitatea standardelor elaborate în cadrul proiectului, deși în toate situațiile există majorități mulțumite, diferențele pe domenii nu sunt neglijabile: participanții din domeniul dreptului se declară cei mai satisfăcuți de felul în care au fost proiectate aceste standarde (88% considerând că rezultatele învățării sunt bine reflectate de standardele de calitate propuse), urmați de cei din domeniul calculatoare & TI, 73%, în timp ce în cazul științelor comunicării și ingineriei mecanice doar 65% consideră că standardele reflectă în mare și foarte mare măsură rezultatele învățării.

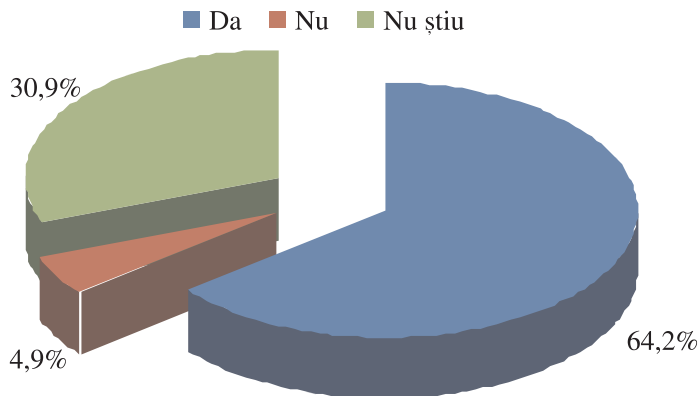
Graficul 2 – măsura în care rezultatele învățării sunt reflectate în standardele de conținut elaborate în cadrul proiectului

Sunt aceste rezultate bine reflectate de standardele de calitate a conținutului propuse de experții universitari în domeniul dumneavoastră?

Graficul 3 – Informarea actuală a studenților în privința calificării academice obținabile

În momentul admiterii 2009 la studii de licență, erau postate pe pagina web a universității/ facultății dumneavoastră informații cu privire la calificarea academică obținabilă prin absolvirea programului de studii în care lucrați?

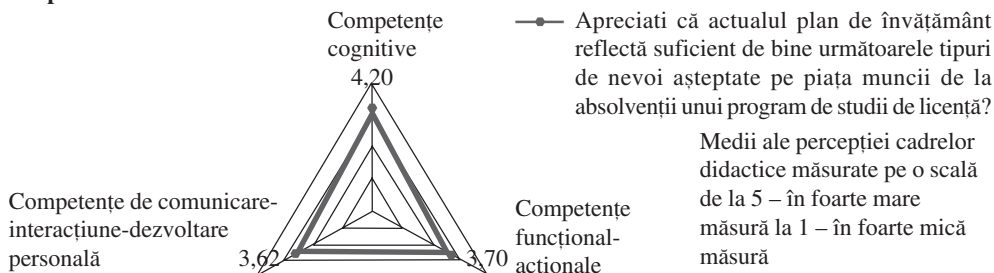
Trecând în plan *factual*, indiferent de domeniu, peste 64% dintre cei intervievați (Graficul 3) susțin că pe site-urile web ale facultăților din care provin au fost afișate informații cu privire la calificarea academică ce poate fi obținută prin absolvirea programului de studii. Acolo unde ele există în mod real, astfel de informații constituie un angajament cvasi-contractual al facultăților cu privire la rezultatele învățării și tipul de carieră oferit absolvenților. În ciuda unei majorități importante care declară că pe site-ul web există informații de această natură, ar fi interesant însă de văzut și gradul de detaliere pe care diverse facultăți îl practică: cu cât informațiile sunt mai detaliate, cu atât angajamentele sunt mai clare și mai ușor de monitorizat. Pe de altă parte, nu este de neglijat procentul de aproape 31% care declară că astfel de informații nu sunt postate pe site-ul facultății. Astfel de situații perpetuează o stare de *asimetrie informațională* între prospectivii studenți (clienți) și furnizorii de educație fapt ce generează o alocare sub-optimală a resurselor (a studenților pe domenii de studii, respectiv facultăți) și implicit *eșecul mecanismului cererii și ofertei pe piața de învățământ superior*.

Tot în planul *situației actuale* în departamentele în care au avut loc discuțiile, în toate domeniile se observă că persoanele intervistate apreciază într-o mai mare măsură că actualele planuri de învățământ reflectă competențele cognitive decât pe cele funcționale acționale și într-o și mai mică măsură pe cele de comunicare-interacțiune-dezvoltare personală (competențe transversale)². Aprecierile fiind făcute pe o scală de la 1 (în foarte mică măsură) la 5 (în foarte mare măsură), mediile pe domenii se plasează în jurul valorii 4 pentru competențe cognitive și mai aproape de 3 pentru competențe transversale, cu cele funcționale luând valori de mijloc. Persoanele intervistate din domeniile științelor comunicării și dreptului apreciază într-o mai mare măsură că cele trei competențe sunt bine reflectate de actualele planuri, comparativ cu cei de la inginerie mecanică și calculatoare & TI. Pe de altă parte, ierarhia reflectării celor trei competențe în planurile actuale de învățământ se menține indiferent de domeniu (cu excepția cazului menționat mai jos în nota de subsol). În acest punct este util să aducem în discuție cercetarea ce a vizat nevoile pieței muncii, realizată în cadrul proiectului, în prima fază de implementare. Aceasta a arătat tocmai interesul mai mare al angajatorilor pentru competențele transversale, precum și un decalaj mai mare între nevoile percepute de astfel de competențe și satisfacția angajatorilor în cazul tinerilor absolvenți. Intersectarea acestor date ne arată nevoia de reformare a curriculum-ului și creșterea accentului pe competențe funcționale, precum și de comunicare-dezvoltare.

² Cu excepția științelor comunicării unde competențele de comunicare-dezvoltare au o medie u'or mai mare (3,66) decât cele funcționale acționale (3,59).

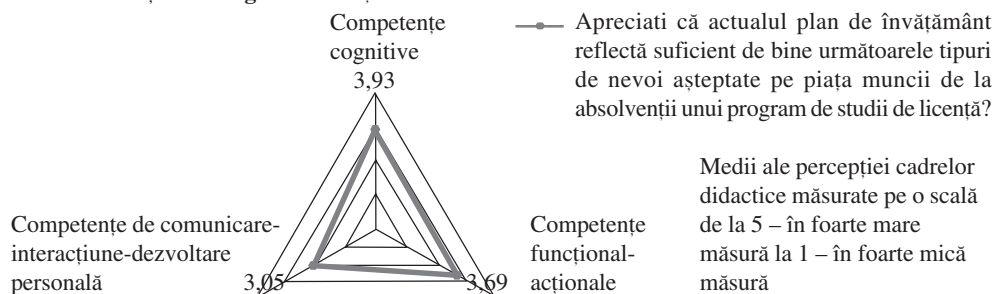
Graficul 4.1 – competențele reflectate de actualele planuri – Drept

Drept

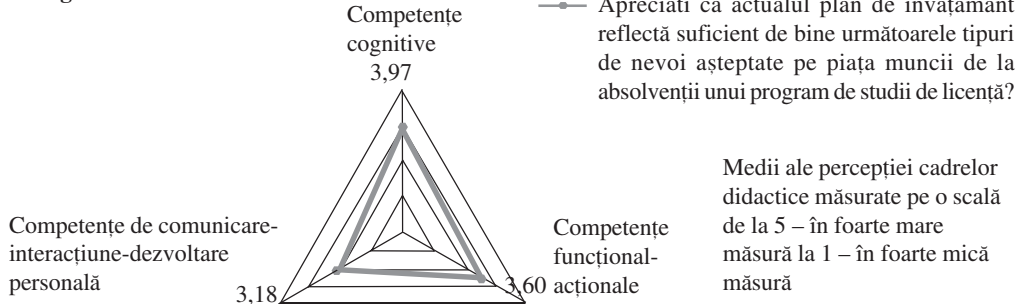
Graficul 4.2 – competențele reflectate de actualele planuri – Calculatoare & TI

Calculatoare și tehnologia informației

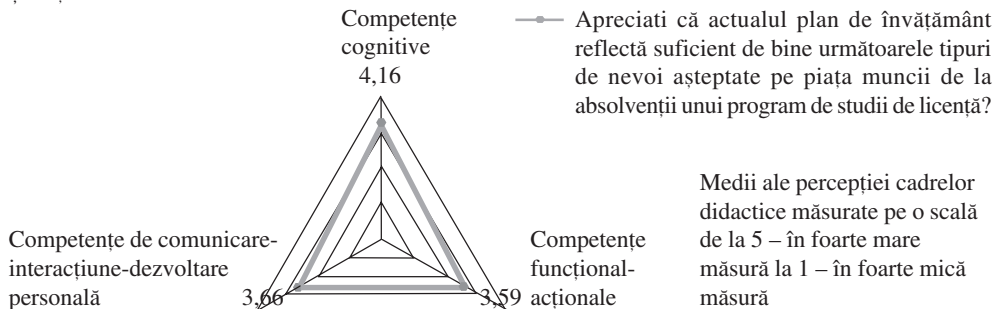
Graficul 4.3 – competențele reflectate de actualele planuri – Inginerie mecanică

Inginerie mecanică

Graficul 4.4 – competențele reflectate de actualele planuri – științele comunicării

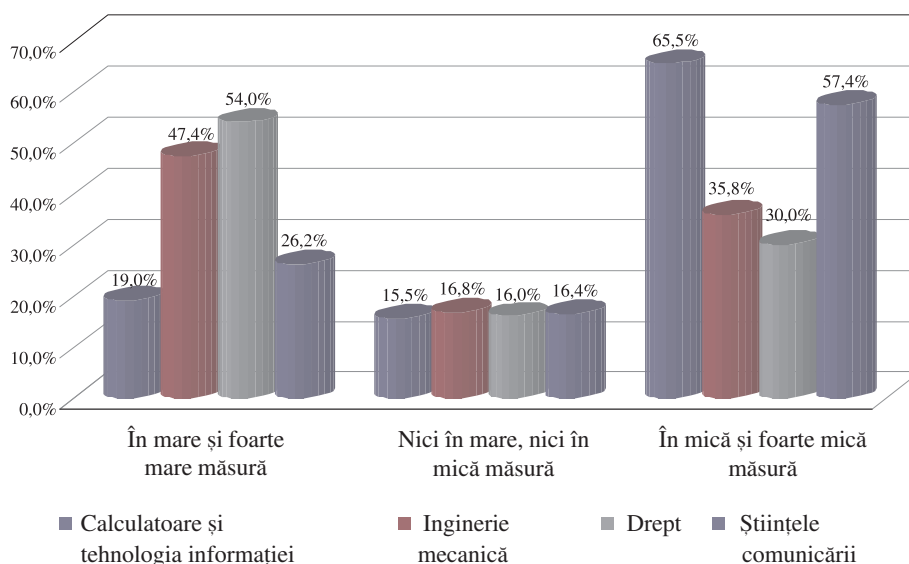
Științele comunicării

Una dintre măsurile vehiculate pentru creșterea calității și relevanței formării universitare este aceea a stabilirii unor standarde de conținut stricte și complete pentru fiecare domeniu ceea ce ar conduce la planuri de învățământ identice în departamente universitare diferite care pregătesc aceeași specializare. La întrebarea care viza acordul cu o astfel de politică apar diferențe semnificative în funcție de domeniu. Astfel, dacă cei din științele comunicării și calculatoare & TI resping majoritar propunerea (57%, respectiv 65%), 47% dintre cei din domeniul inginerie mecanică sunt de acord în mare și foarte măsură și numai 36% în mică și foarte mică măsură, iar în cazul dreptului 54% se declară de acord în mare și foarte mare măsură și numai 30% în mică și foarte mică măsură (Graficul 5). Aceste diferențe de percepție între domenii pot avea explicații multiple. În primul rând, dezvoltarea instituțională a domeniilor ar putea constitui o explicație: științele comunicării, precum și calculatoare & TI sunt domenii relativ noi în spațiul academic românesc prin comparație cu dreptul și ingineria mecanică; facultățile au avut modele și strategii diferite de dezvoltare instituțională pe care și-au formulat identități diferite. Pe de altă parte, o altă explicație, cel puțin pentru științele comunicării poate consta în aceea că este un domeniu multi-paradigmatic, conținuturile învățării depinzând de paradigma în care sunt formulate.

Graficul 5 – măsura în care repondenții se declară de acord cu unificarea planurilor de învățământ pe domenii

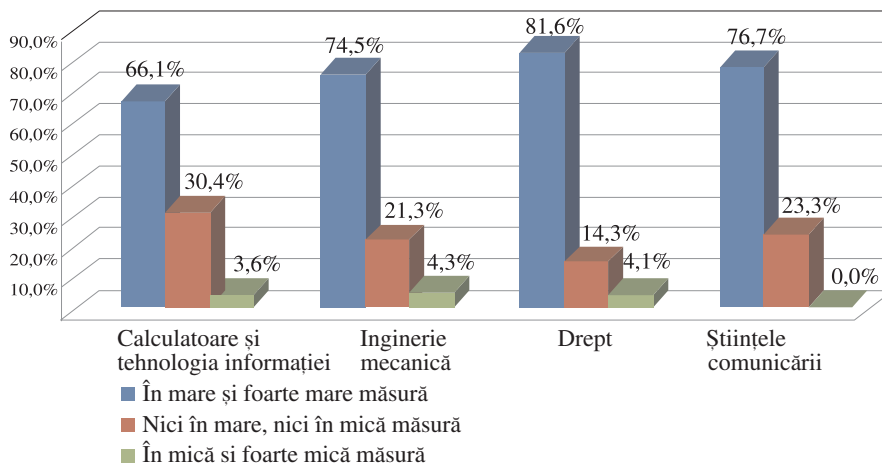
În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație: toate planurile de învățământ care pregătesc studenții din țara pentru o anumită calificare trebuie să fie strict identice?

În ceea ce privește viabilitatea instrumentelor de management al calității propuse, respectiv a fișelor de disciplină, persoanele intervievate declară în majoritatea cazurilor că acestea reflectă în mare și foarte mare măsură rezultatele învățării (Graficul 6). Există diferențe între domenii, doar 66% dintre cei din calculatoare și TI apreciază în mare și foarte măsură că fișele disciplinelor propuse reflectă rezultatele învățării, față de 81% în cazul dreptului. Aceeași tendință se menține și în ceea ce privește măsura în care fișele de disciplină explică modalitățile de evaluare a dobândirii de către studenți a acestor rezultate; de data aceasta însă procentul celor care apreciază în mare și foarte măsură scade la 45% în cazul domeniului calculatoare & TI, la 69% în cazul celor din domeniul drept, respectiv 72% la inginerie mecanică (Graficul 7). Problema detalierii unor modalități de evaluare relevante prin prisma obiectivelor de învățare stabilite se dovedește a fi o întreprindere mai dificilă și mai puțin reușită de actuala echipă de experți universitari din cadrul proiectului.

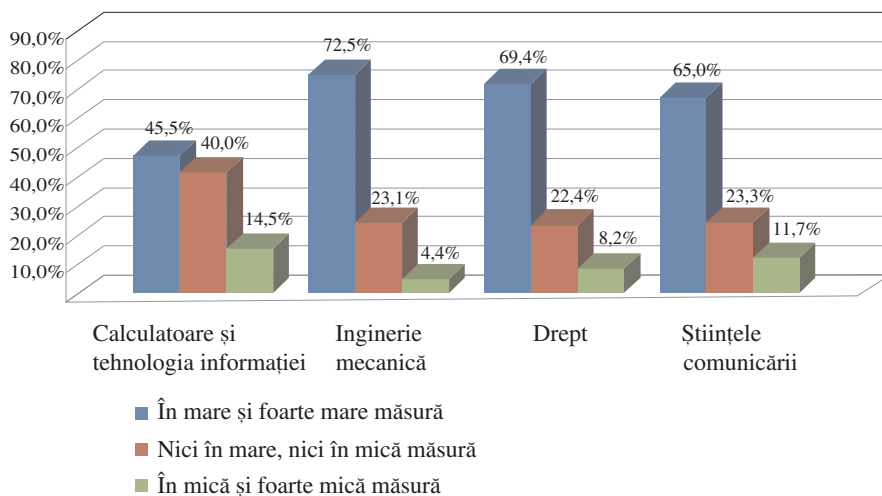
Graficul 6 – măsura în care fișele disciplinelor reflectă natura rezultatelor învățării

Referindu-vă la disciplinele din programul cadru propus de experții care au lucrat în echipa de proiect, apreciați că fișele de disciplină reflectă natura rezultatelor învățării (nivelul de cunoștințe, abilitățile, competențele de comunicare, de cercetare)?

Graficul 7 – măsura în care fișele disciplinelor explică modalitățile de evaluare a dobândirii rezultatelor

În ce măsură considerați că fișele de disciplină explică modalitățile de evaluare a dobândirii de către studenți a acestor rezultate (competențe)?

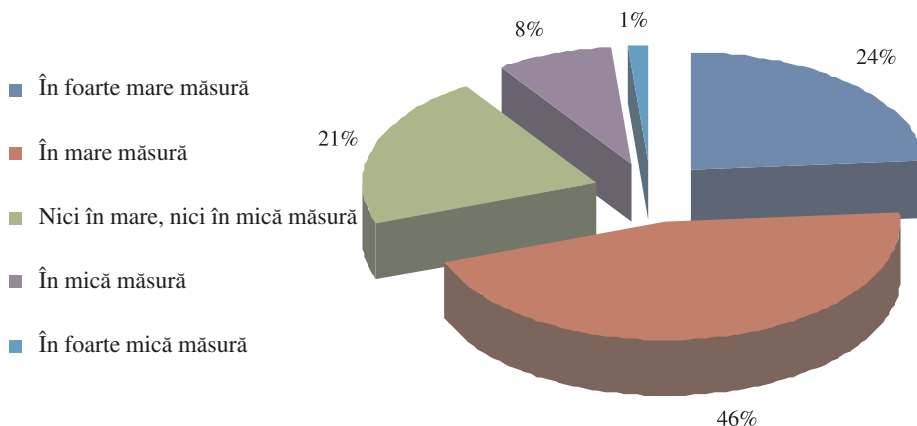

În ceea ce privește consultarea *stakeholderilor* din afara facultății (asociații profesionale, angajatori relevanți, studenți) în procesul de elaborare a conținuturilor planurilor de învățământ, 70% dintre cei intervievați se declară de acord în mare și foarte mare măsură, în timp ce numai 9% în mică și foarte mică măsură (Graficul 8). Pe de altă parte, când vine vorba de practicile curente (Graficul 9), în doar jumătate din cazuri astfel de consultări au avut loc (cu excepția domeniului calculatoare & TI unde doar

26% au declarat că ar fi existat astfel de consultări). Procente importante (43% la inginerie mecanică, 36% la drept, 67% la calculatoare și TI și respectiv 37% la științele comunicării) declară că *nu știu* dacă astfel de consultări au avut loc; acest *nu știu* poate fi citit mai degrabă ca *nu au avut loc* atât timp cât cei intervievați provin în mare majoritate din consiliile facultăților.

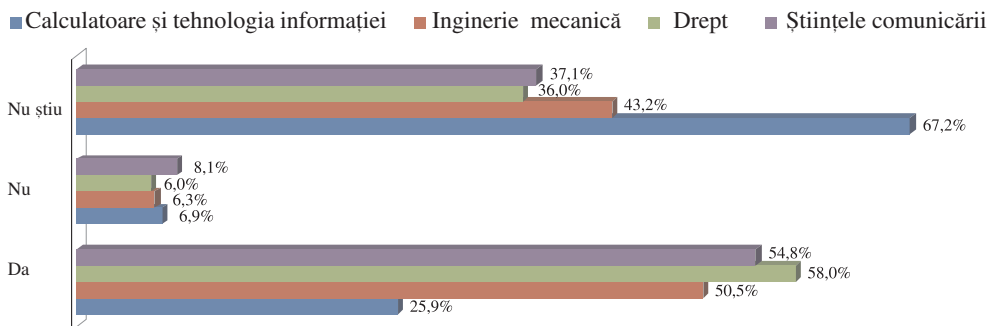
Graficul 8 – consultarea stakeholderilor - nivelele dezirabile

În ce măsură considerați că în procesul de elaborare a conținutului planurilor de învățământ și a fișelor la disciplinele de specialitate ar trebui consultați stakeholderi din afara facultății (asociații profesionale, angajatori relevanți, studenți)?

Graficul 9 – consultarea stakeholderilor – situația actuală

În anul universitar 2008 – 2009, facultatea dumneavoastră a organizat una sau mai multe acțiuni de consultare a stakeholderilor mai sus menționați?

Concluzii privind viabilitatea instrumentelor propuse în cadrul proiectului

Analizând datele culese în timpul meselor rotunde putem concluziona:

- starea actuală în privința reflectării și transparenței rezultatelor învățării în instrumentele de management al calității este mai degrabă nesatisfăcătoare;
- competențele cognitive sunt bine reflectate în actualele planuri, dar cele funcțional-acționale și mai ales cele de dezvoltare-comunicare sunt mai degrabă la nivele medii;

- practicile de informare și transparență cu privire la calificările ce pot fi obținute, dar și cu privire la conținuturile formării și evaluării (fișele de disciplină) nu sunt generale;
- există, pe de altă parte, premisele centrării curriculum-ului universitar pe obiective, atât timp cât marea majoritate a celor intervievați declară că rezultatele învățării exprimate în competențe și alte tipuri de achiziții ar trebui să constituie standarde de calitate a conținutului în învățământul superior;
- instrumentele de management al calității propuse în cadrul proiectului (standarde de calitate, programe-cadru, fișe ale disciplinei) sunt bine recepționate de participanții la mesele rotunde. Primele, standardele de calitate, sunt relativ mai apreciate decât fișele de disciplină, iar în cazul celor din urmă modalitățile de evaluare reprezintă un aspect perfectibil;
- există majorități diferite în cele patru domenii în funcție de aprecierea necesității unor planuri de învățământ strict identice la nivelul domeniului de studiu: majoritatea celor din domeniul drept și într-o măsură importantă cei din domeniul inginerie mecanică sunt de acord cu o astfel de măsură, în timp ce participanții la mesele rotunde din domeniile calculatoare & TI, respectiv cei din științele comunicării sunt majoritar în dezacord față de o astfel de măsură;
- consultarea stakeholderilor în proiectarea curriculum-ului este considerată ca necesară, dar actualmente mai puțin realizată; există un decalaj între necesitate și practicile curente.

Datele ne arată astfel că există, la nivelul actorilor relevanți din interiorul sistemului, premisele schimbării abordării calității, de la chestiuni ce țin de aspecte formale, de la centrarea pe inputuri, la centrarea pe rezultate ale învățării, pe competențe obținute, dar și pe modurile de formulare a competențelor. O astfel de abordare a calității poate contribui la “apropierea” lumilor paralele menționate în prima parte a articolului: cea a angajatorilor și cea a universitarilor. S-ar crea premise instituționale pentru comunicarea dintre universități și angajatori în formularea și ajustarea rezultatelor propuse ale formării universitare: un anumit profil de competențe al absolventului. Dacă studiul ne arată că există astfel de premise, principalele obstacole se referă la pattern-urile comportamentale instituționalizate atât în cadrul universităților cât și în afara acestora, conform cărora modalitățile de formulare a conținuturilor învățării sunt independente față de cerințele pieței muncii în aceeași măsură în care și recrutările de forță de muncă în cadrul companiilor se fac după alte criterii decât rezultatele certificate ale învățării universitare.

Astfel de „decuplări” instituționale, menite să conserve interesele actuale ale universitarilor, dar care sunt în același timp și la îndemână angajatorilor (aceștia nefiind dispuși să consume timp și energie în coordonarea universităților al căror output în cele din urmă este un *bun public* pentru piața muncii) perpetuează disfuncționalități și costuri sociale importante: inflația de diplome, deflația de competențe, cantitate pe seama calității, raportul disproporționat de absolvenți pentru anumite domenii față de necesarul pieței muncii, necesitatea angajatorilor de a investi suplimentar în formare. Recuplarea instituțională nu este însă posibilă în mod automat, oricât de favorabile ar fi premisele. Cele două lumi paralele vor continua să funcționeze în logica proprie perpetuată și de către actualul sistem de acreditare și certificare. Rolul Agenției Române de Asigurare a Calității este astfel fundamental în schimbarea modului de abordare a calității; aceasta ar trebui să fie centrată pe rezultatele învățării ca punți de legătură între universități și piața muncii.

Bibliografie

Metodologia de evaluare externă, standardele, standardele de referință și lista indicatorilor de performanță (aprobate prin HG 1418/2006), www.aracis.ro

Korka, M. (coord.), *Educație de calitate pentru piața muncii*, Editura Universitară, București, 2009.

Vlăsceanu, L., Hâncean, G., Voicu, B., Tufiș, C., *Barometrul calității. Starea calității în învățământul superior*, ARACIS, 2009, manuscris.